

สภาพอำเภอกบินทร์บุรีและการเตรียมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในอำเภอกบินทร์บุรี

ก่อนที่จะศึกษาถึงการเตรียมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอำเภอกบินทร์บุรี ควรจะศึกษาสภาพอำเภอกบินทร์บุรีสักเล็กน้อย เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคของการเลือกตั้งในอำเภอกบินทร์บุรีว่า ลักษณะสภาพภูมิประเทศ การศึกษา ตลอดจนอุปนิสัยใจคอของประชาชนชาวอำเภอกบินทร์บุรีนั้น เป็นอุปสรรคต่อการเลือกตั้งหรือไม่ เพียงใด

ประวัติอำเภอกบินทร์บุรี

อำเภอกบินทร์บุรีเดิมตั้งอยู่ที่บ้านหนองผาน ใกล้หนองใหญ่ซึ่งเรียกชื่อว่า "หนองผาน" (๑) อยู่ห่างจากที่ตั้งปัจจุบันไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ ๗ ก.ม. ในสมัยก่อนทางการได้ตั้งค่ายตรวจเก็บภาษีและตั้งเป็นจุดยุทธศาสตร์ต่อต้านข้าศึกทางบูรพาทิศ ในสมัยที่ไทยทำสงครามกับกัมพูชาและลาว จนกระทั่งสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ยกฐานะบ้านหนองผานขึ้นเป็นเมืองให้ชื่อว่า "กบินทร์บุรี" เนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่ตั้งเมืองเดิมไม่เหมาะสม กล่าวคือเกิดความแห้งแล้งและการคมนาคมไม่สะดวก จึงได้มีการย้ายเมืองมาตั้งใหม่ที่บ้านปากน้ำ อันเป็นที่ตั้งเมืองปัจจุบัน เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๕ ซึ่งเป็นที่สะดวกต่อการคมนาคม การกาชาวย และการตรวจเก็บภาษี ตลอดจนไซ้เป็นที่ทำเลียงทองจากคำบลบอทอง ไปจังหวัดปราจีนบุรี (๒) เหตุที่เรียกว่าบ้านปากน้ำ เนื่องจากบริเวณนี้เป็นที่บรรจบกันของแควหนองผาน กับแควพระปรัง อันเป็นต้นแม่น้ำบางปะกง ในปัจจุบันส่วนหนองผานหนองผานซึ่งเป็นเมืองเดิมไ้ยุบลงเป็นตำบล เรียกว่า "ตำบลเมืองเก่า"

(๑) ตามเอกสารอำเภอกบินทร์บุรี, ประวัติอำเภอกบินทร์บุรี (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์)

(๒) สัมภาษณ์ นายครุวิชิต กาญจนนา, ครูใหญ่โรงเรียนกบินทร์บุรี, ๒๐ มีนาคม ๒๕๑๘

กบินทร์บุรี โดยยกฐานะเป็นจังหวัดและยกขึ้นเป็นอำเภอหลายครั้ง ครั้งสุดท้ายได้ยกฐานะเป็นอำเภอ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๒๕ เป็นอำเภอขึ้นเอกขึ้นตรงต่อจังหวัดปราจีนบุรี มีกิ่งอำเภอสระแก้ว ซึ่งปัจจุบันได้ยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอ แล้วขึ้นตรงต่อจังหวัดปราจีนบุรี

สภาพภูมิศาสตร์

อำเภอ กบินทร์บุรี ปัจจุบันตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ มีอาณาเขต
ทิศเหนือ จดอำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา
ทิศใต้ จดอำเภอหริ่มหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี และอำเภอพนมสารคาม
จังหวัดฉะเชิงเทรา
ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตอำเภอสระแก้ว จังหวัดปราจีนบุรี
ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตอำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอ กบินทร์บุรี (๑) ส่วนมากเป็นป่าเขาทางทิศเหนือและทิศตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นโคกสลับแดง ทางทิศตะวันออกและทิศตะวันออกเฉียงใต้เป็นที่ดอน และทางใต้เป็นที่ราบ สภาพดินฟ้าอากาศค่อนข้างแห้งแล้ง ดังนั้น จึงปรากฏว่าในฤดูแล้งผลผลิตทางการเกษตรมักจะไม่ค่อยได้ผลดี และในฤดูฝนมีน้ำท่วมทุกปี จนถึงกับเชื่อกันว่าปีใดที่อำเภอ กบินทร์บุรี มีน้ำท่วมจะเกิดโรคระบาดขึ้น เนื่องจากสภาพภูมิประเทศของอำเภอ กบินทร์บุรี เป็นที่ลุ่มส่วนใหญ่ และมีน้ำท่วมทุกปี จึงก่อให้เกิดปัญหาในการสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น กล่าวคือ ประชาชนไม่สามารถจะรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนได้เพราะปัญหาน้ำท่วม จึงอยู่กระจัดกระจายตามที่ราบสูงแล้วแก่สภาพท้องที่ จะอำนวยการ

อำเภอ กบินทร์บุรี มีประชากรจำนวน (๒) ๗๖,๓๐๐ คน เป็นชาย ๓๘,๕๓๖ คน หญิง ๓๗,๗๖๔ คน และในเขตเทศบาลมีประชากร ๕,๐๒๔ คน ประชาชนส่วนใหญ่เป็นชาวไทยอิสาน

(๑) ราชบัณฑิตยสถาน, อักษรรวมภูมิศาสตร์ไทย เล่ม ๒ (พระนคร, ๒๕๐๖), หน้า ๔

(๒) สถิติการสำรวจจำนวนประชากรอำเภอ กบินทร์บุรี ในปี ๒๕๐๕

อาศัยอยู่ทั่วไปเกือบทุกตำบล (๑) (ยกเว้นแถวตำแน่งน้ำมีกนลาวประปราย ประชาชนเหล่านี้ถูกกวาด
 คุมมาจากหัวพันทั้งหก เมืองคำเกิด คำพวน หัวเมืองลาวพวน หัวเมืองลาวกาว เมืองเวียงจันทน์
 เมืองหลวงพระบาง เมืองเวียงคำ เมืองนครจำปาศักดิ์ ทั้งแคว้นมัยอยุธยา ชนบุรี กรุงเทพฯ ฯ)

ปัจจุบันนี้อำเภออินทร์บุรี แบ่งออกเป็น ๑๒ ตำบล จำนวน ๑๒๙ หมู่บ้าน

๑. ตำบลลกบินทร์	มี	๑๕	หมู่บ้าน
๒. ตำบลเมืองเก่า	มี	๑๕	หมู่บ้าน
๓. ตำบลนนทรี	มี	๑๕	หมู่บ้าน
๔. ตำบลวังศาล	มี	๑๕	หมู่บ้าน
๕. ตำบลหนองก	มี	๗	หมู่บ้าน
๖. ตำบลลาดตะเคียน	มี	๕	หมู่บ้าน
๗. ตำบลวังตะเคียน	มี	๑๑	หมู่บ้าน
๘. ตำบลหาดนางแก้ว	มี	๗	หมู่บ้าน
๙. ตำบลนาแหม	มี	๑๑	หมู่บ้าน
๑๐. ตำบลบ้านนา	มี	๗	หมู่บ้าน
๑๑. ตำบลบ่อทอง	มี	๗	หมู่บ้าน
๑๒. ตำบลยานรี	มี	๑๐	หมู่บ้าน

นอกจากนี้ยังมีเทศบาลตำบล ๑ แห่ง คือเทศบาลตำบลลกบินทร์ และสุขาภิบาล ๑
 แห่ง คือสุขาภิบาลสระบัว ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลลาดตะเคียน อำเภออินทร์บุรีมีเนื้อที่ประมาณ
 ๒๔๘,๐๘๗ ไร่ มีทิวทัศน์ที่กว้างใหญ่กว่าบางจังหวัด แต่เมื่อเปรียบเทียบกับสภาพการคมนาคมแล้ว
 อำเภออินทร์บุรีมีสภาพการคมนาคมไม่สู้ดีนัก เนื่องจากสภาพท้องที่มีลักษณะเป็นโคกสลับแอ่ง ในสมัย

(๒) พระครูศรีมหาโพธิ์คงารักษ์, ประวัติจังหวัดปราจีนบุรี และตำนานนครมโหสถ หรือ

เมืองพระรถ (ปราจีนบุรี : โรงพิมพ์กิจเกษมการพิมพ์, ๒๕๑๒), หน้า ๓๘

ก่อนอาศัยการเดินทางโดยทางเรือ ปัจจุบันนี้มีการติดต่อโดยทางรถไฟ และทางรถยนต์ซึ่งเป็นถนน
ราดยาง สำหรับการคมนาคมติดต่อกับหมู่บ้านเป็นถนนลูกรังอยู่ในสภาพปานกลาง ส่วนการคมนาคม
ภายในหมู่บ้านบางหมู่บ้านมีสภาพไม่สู้ดีนัก โดยเฉพาะในฤดูฝนไม่สามารถอาศัยการคมนาคมโดยทาง
รถยนต์ได้เลย อาชีพส่วนใหญ่คือ การทำนาและการปลูกมันสำปะหลัง ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน

อำเภอ กบินทร์บุรี
 ๑

การศึกษา

สภาพการศึกษาของประชาชนโดยทั่วไป อยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในตำบลที่อยู่ไกลจากตัวอำเภอ การศึกษาตามชนบทส่วนใหญ่อาศัยโรงเรียนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่านั้น และเนื่องจากฐานะความเป็นอยู่ยากจนจึงกล่าวทำให้การศึกษาดำเนินไปอย่างไร้ประสิทธิภาพและไม่ได้ผลเท่าที่ควร (๑) ภายหลังจากที่เลิกจบการศึกษาแล้วจึงไม่ค่อยนำความรู้มาใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ใคร่ร่วมกันเป็นกลุ่ม จัดตั้งชมรม หรือสมาคมใด ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นแต่อย่างใด ดังนั้นการที่ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนและมีการศึกษาค่ำประเภทยกกับสภาพการคมนาคมในหมู่บ้านไม่สู้ดี จึงทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในเรื่องความรู้ความเข้าใจทางการเมือง (Political Knowledge) และทำให้ประชาชนไม่เห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) อันเป็นพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งจะกล่าวไปบทต่อไป

การเตรียมการเลือกตั้ง

หลังจากรัฐบาลชุด ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้ประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร และได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปใหม่ในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๑๔ กระทรวงมหาดไทยได้เตรียมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรมการปกครองได้ตระหนักดีว่าการดำเนินการเลือกตั้งมีขั้นตอนรายละเอียดมาก ดังนั้นจึงได้จัดทำแผนการเลือกตั้งขึ้น เพื่อเป็นแนวทางตลอดจนเป็นการปรับปรุงแผนของอำเภอให้ดียิ่งขึ้น โดยเริ่มตั้งแต่การเตรียมการก่อนการเลือกตั้ง การดำเนินงานวันเลือกตั้งและการดำเนินงานภายหลังการเลือกตั้ง ดังนั้น อำเภอภินทรบุรีได้จัดทำแผนการเตรียมการเลือกตั้งของอำเภอภินทรบุรีขึ้น ซึ่งจะกล่าวถึงเฉพาะหัวข้อที่สำคัญ ๆ เท่านั้น

(๑) จากการสอบถามครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งสอนตามชนบทในอำเภอภินทรบุรีปรากฏว่าเด็กนักเรียนบางคนขาดเรียน เพราะต้องช่วยทางบ้านทำนาจนกว่าจะเสร็จ

แผนปฏิบัติการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

พ.ศ. ๒๕๐๘

๑. ทศกการและเหตุผล

เนื่องจากได้มีพระราชกฤษฎีกาประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๐๘ และกำหนดให้มีการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการ เลือกตั้งทั่วไป ในวันอาทิตย์ ที่ ๘ เมษายน ๒๕๐๘ จึงทำให้การ เตรียมงานสำหรับการ เลือกตั้งครั้งนี้มีระยะเวลาอันจำกัดทุก

ฉะนั้น เพื่อให้การ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตอำเภอนี้ดำเนินการ ไปด้วยความเรียบร้อย บริสุทธิ์ ยุติธรรม ตามนโยบายของรัฐบาลและทันต่อ เวลาที่กำหนดไว้ตามขั้นตอนของระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงสมควรกำหนดแผนบริหารงานการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นี้ เป็นแผนปฏิบัติการฉบับพิเศษที่สอดคล้องกับระยะเวลาอันจำกัดนี้ขึ้นเป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

- ๑. เพื่อให้การ เตรียมงานเลือกตั้ง เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ
- ๒. เพื่อให้การดำเนินงานเลือกตั้ง เป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย พระราชกฤษฎีกา พระราชกำหนด กฎกระทรวง ระเบียบและคำสั่งที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง
- ๓. เพื่อให้การดำเนินงานเลือกตั้ง เป็นไปโดยบริสุทธิ์ ยุติธรรม แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และเอื้ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง
- ๔. เพื่อให้การดำเนินงานและการรายงานเลือกตั้งต่าง ๆ เป็นไปด้วยความถูกต้องรวดเร็วทันต่อเวลาที่กำหนด และป้องกันไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องอื่น ๆ ขึ้นได้
- ๕. เพื่อให้การ เตรียมงานเลือกตั้งสอดคล้องเหมาะสมกับสภาวะของแต่ละ

ท้องที่

- ๖. เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้ประชาชนเกิดความตื่นตัว สำนึกในสิทธิและสงเสริมให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด

๗. เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่เกี่ยวของทุกฝ่าย มีการประสานสอดคล้องกัน

๓. การดำเนินงาน

การเตรียมการและอำนวยความสะดวกเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้แบ่งขั้นตอนและ กิจกรรมตามภาระหน้าที่ของอำเภอที่กำหนดไว้ในระเบียบ กฎหมาย และแผนแผนการปฏิบัติงานเลือกตั้ง ออกเป็น ๓ ขั้นตอน คือ

- ก. การจัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกเลือกตั้ง
- ข. การอำนวยความสะดวกในวันเลือกตั้ง
- ค. การปฏิบัติงานหลังวันเลือกตั้ง

๑. การจัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกเลือกตั้ง

อำเภอเกษตรวิสัยจัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกเลือกตั้งและเริ่มปฏิบัติงานทันที ทั้งแต่กระบวนการ เริ่มจนกระทั่งเสร็จสิ้นการเลือกตั้ง โดยมีนายอำเภอ ปลัดอำเภอ และหัวหน้าส่วนราชการ ร่วมเป็นกรรมการโดยมีหน้าที่ คือ

- ๑. พิจารณาวางแผนในรายละเอียดปลีกย่อยต่าง ๆ ที่จำเป็นและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
- ๒. พิจารณาหาทางแก้ไขปัญหาคอขวดที่จะขัดขวางไม่ให้เกิดการเลือกตั้ง เป็นไปตามแผน
- ๓. พิจารณาหาทางสนับสนุนให้การดำเนินงานเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว ไม่มีข้อขัดข้องใด ๆ
- ๔. ติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
- ๕. อำนวยความสะดวกแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งและแก่ประชาชนทั่วไปในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งตามควร แก่กรณี

แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์และภาระหน้าที่ปฏิบัติ อำเภอแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ประจำศูนย์อำนวยความสะดวกเลือกตั้ง โดยกำหนดให้เป็นภาระหน้าที่ของแต่ละฝ่าย

การเตรียมการก่อนวันเลือกตั้ง

๑. ให้ทำหน้าที่สำรวจบรรณของศูนย์อำนวยความสะดวกเลือกตั้ง รับ-ส่ง และหนังสือสั่งการให้ฝ่ายอื่น ๆ
 ๒. ให้ทำหน้าที่การเงินและพัสดุเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
 ๓. สำรวจและจัดทำบัญชีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลือกตั้ง มุ่ง หลีกเลี่ยงการวุ่นวาย
- (๒๒ มกราคม ๒๕๑๘)
๔. พิจารณากำหนดและประกาศเกี่ยวกับหน่วยและสถานที่เลือกตั้ง รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงหน่วยเลือกตั้ง
 ๕. พิจารณาสถานที่ที่จะใช้เป็นที่เลือกตั้ง เช่น โรงเรียน ศาลาวัด ประมา ที่จะสร้างและจำนวนกุหาที่จะใช้ในแต่ละแห่ง
 ๖. สรรหาและจัดทำคำสั่งแต่งตั้งกรรมการตรวจคะแนนและเสมียนคะแนนประจำหน่วยเลือกตั้ง
 ๗. ปักประกาศ พ.ท. ต่าง ๆ ตามหน่วยเลือกตั้ง
 ๘. จัดหาวัสดุอุปกรณ์และของใช้อื่น ๆ ที่จะพึงใช้ทั้งก่อนวันเลือกตั้งและในวันที่เลือกตั้ง
 ๙. จัดหาวัสดุอุปกรณ์และของใช้อื่น ๆ ที่จะพึงใช้ในการเลือกตั้ง
 ๑๐. กำหนดการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานเลือกตั้งชุดต่าง ๆ ทั้งที่จะปฏิบัติงานระหว่างเตรียมการเลือกตั้ง ปฏิบัติงานในวันเลือกตั้ง และปฏิบัติงานหลังวันเลือกตั้ง พร้อมกับกำหนดภาระหน้าที่ วัน เวลา ที่ต้องปฏิบัติให้รัดกุม

๗. การอำนวยความสะดวกในวันเลือกตั้ง

๑. ก่อนวันเลือกตั้ง ๑ วัน
 - ๑.๑ ประชุมเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องของตามแผนเพื่อซักซ้อมความเข้าใจและนัดหมายเวลาในการปฏิบัติงานใดแผนอน
 - ๑.๒ ประชุมเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่รักษาความสงบ เพื่อซักซ้อมความเข้าใจ และนัดหมายเวลาในการปฏิบัติงานใดแผนอน
 - ๑.๓ ประชุมเจ้าหน้าที่เตรียมและมอบอุปกรณ์การเลือกตั้ง

๑.๔ มอบให้บัตรเลือกตั้ง บัตรเลือกตั้ง วัสดุอุปกรณ์แบบพิมพ์ต่าง ๆ ให้กับ
เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ในกรณีที่จะต้องเดินทางไปลงหน้า

๒. ในวันเลือกตั้ง

๒.๑ เจ้าหน้าที่จะต่าง ๆ ที่แต่งตั้งตามข้อ ๑ ให้เริ่มปฏิบัติงาน

๒.๒ มอบให้บัตรเลือกตั้ง บัตรเลือกตั้ง วัสดุอุปกรณ์ แบบพิมพ์ต่าง ๆ ให้กับ
เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

๒.๓ มอบตารางขั้นตอนการดำเนินการเลือกตั้ง ให้กับเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการ
เลือกตั้ง เพื่อยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ

๒.๔ มอบบัญชีรายการแบบพิมพ์ต่าง ๆ ที่จะต้องบรรจุลงในหีบบัตรเลือกตั้ง
กับแบบพิมพ์ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะต้องส่งคืนอำเภอ

๒.๕ ให้เจ้าหน้าที่ประจำที่เลือกตั้งรายงานไปยังศูนย์อำนวยความสะดวกเลือกตั้งอำเภอ
โดยรายงานว่าได้ไปถึงหน่วยเลือกตั้งแล้วโดยมีขวัญ และรายงานเหตุการณ์ไม่ปกติ หรือปัญหาที่
เกิดขึ้นโดยรายงานทุกชั่วโมง และรายงานผลการนับคะแนน

๒.๖ ประกาศผลคะแนนให้ประชาชนทราบ ณ ศูนย์อำนวยความสะดวกเลือกตั้งพร้อมทั้ง
รายงานไปจังหวัด

๓. การปฏิบัติงานหลังวันเลือกตั้ง

๑. รวบรวมหีบบัตรเลือกตั้ง บัตรเลือกตั้ง วัสดุ อุปกรณ์ และแบบพิมพ์ต่าง ๆ
ที่เหลือ

๒. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและรับผิดชอบการเก็บรักษาวัสดุ อุปกรณ์

๓. รวบรวมใบสำคัญการเบิกจ่ายเงินต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งส่งจังหวัด

ส่วนการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ให้ดำเนินการไปตามแผนการเลือกตั้งครั้งนี้ ได้มีการแต่งตั้ง
คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ขึ้นหลายชุด เพื่อช่วยปฏิบัติงานครั้งนี้ คือ

ฝ่ายทะเบียนและบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง

ฝ่ายทะเบียนและบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งมีหน้าที่ปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำ
ทะเบียนและบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง (ผ.ท.๕) มีหน้าที่

- ๑. สํารวจระชากรทั้งอำเภอ
- ๒. สํารวจจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แจกแก่เป็นรายตำบล หมู่บ้าน และเป็นรายหน่วย

เลือกตั้ง

๓. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่เก็บสํารวจผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทำหน้าที่

- ๓.๑ นำบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งแต่ละหมู่บ้านไปสํารวจตร วรสอบกับ เจ้าบ้านตามบ้าน
- ๓.๒ ตร วรสอบผู้ชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งตรงกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบ้านหรือไม่
- ๓.๓ ตร วรสอบบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งในทะเบียนบ้านของสำนักทะเบียนตำบลกับ

สำนักทะเบียนอำเภอให้ตรงกัน

๓.๔ คัดรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงในบัญชีรายชื่อมอบกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไปเก็บสํารวจผู้มีสิทธิเลือกตั้งกับ เจ้าบ้านตามบ้าน

๓.๕ คัดรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงในทะเบียนผู้เลือกตั้ง ในกรณีจัดทำทะเบียนใหม่ หรือเพิ่มชื่อ

๔. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่พิมพ์บัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง (ผ.ท.๕) และรับคำร้องขอเพิ่มหรือถอนชื่อในบัญชีผู้เลือกตั้ง

๕. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนขอตร วรสอบทะเบียนผู้เลือกตั้ง และขอเพิ่มหรือถอนชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง

ฝ่ายประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง

ฝ่ายประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง มีหน้าที่ปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์ กระตุ้นเตือน ชักชวน เร่งเร้า ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด โดยแบ่งออกเป็น ๒ ชั้นตอน

๑. การเตรียมการก่อนวันเลือกตั้ง

๑.๑ ดำเนินการชี้แจงในที่ประชุมข้าราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู ให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเลือกตั้งครั้งนี้ และสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการเลือกตั้ง

๑.๒ ชักชวนให้ประชาชนไปตร วรแก้ไขเพิ่มเติมชื่อในทะเบียนบ้าน และทะเบียนผู้เลือกตั้ง ตลอดจนชี้แจงให้ประชาชนทราบว่าตนมีสิทธิเลือกตั้งอย่างไร

- ๑.๓ ประชุมชี้แจง ข้าราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู วิทยากรวันเลือกตั้ง
หน่วยเลือกตั้ง และที่ตั้ง จำนวนผู้แทนในเขตเลือกตั้ง วิธีการลงคะแนน
- ๑.๔ ทำหนังสือถึง เจาบ้านเชิญให้ไปตรวจสอบทะเบียนบ้านและทะเบียนผู้เลือกตั้ง
- ๑.๕ ประชุมชี้แจงราษฎรรายตำบลต่าง ๆ ให้ทราบว่ามีสิทธิเลือกตั้งผู้แทนใด
กี่คนในเขตเลือกตั้ง วิธีการลงคะแนน ชี้แจงสถานที่เลือกตั้งและเผยแพร่หลักการประชาธิปไตย
- ๑.๖ ประกาศให้ประชาชนทราบวันเลือกตั้ง และกำหนดระยะเวลาการเลือกตั้ง
- ๑.๗ จัดทำโปสเตอร์ปิดประกาศระดมความเห็นให้ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนน
- ๑.๘ ชี้แจงประชาชนให้ทราบถึงวิธีขอเพิ่มหรือถอนชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ทั้ง

- ๑.๙ ปักป้ายโปสเตอร์ตามที่สาธารณะ ชุมชนชนต่าง ๆ ที่เห็นได้ชัดเจน
- ๑.๑๐ ขอความร่วมมือจากสื่อมวลชนต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น หนังสือพิมพ์
วารสาร สถานีวิทยุ โทรทัศน์ เพื่อเสนอข่าวเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
- ๑.๑๑ จัดตั้งหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ เดินทางออกไปปฏิบัติงานในท้องที่ต่าง ๆ

เป็นประจำ

๒. การปฏิบัติงานในวันเลือกตั้ง

ให้ฝ่ายประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งจัดรถโฆษณาเคลื่อนที่เดินทางออกปฏิบัติงานชักชวน
ให้ประชาชนออกจากบ้านไปใช้สิทธิตามหน่วยเลือกตั้งในท้องที่ต่าง ๆ เป็นการกระตุ้นเตือน เร่งเร้า
ประชาชนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอีกครั้งหนึ่ง

ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้ง

ฝ่ายรักษาความสงบในการเลือกตั้ง มีหน้าที่ปฏิบัติงานรักษาความสงบเรียบร้อยใน
ระหว่างเตรียมการก่อนวันเลือกตั้ง และในวันเลือกตั้ง แบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน

๑. การปฏิบัติงานก่อนวันเลือกตั้ง

ให้จกกำลังตำรวจไปประจำในบริเวณที่มีการอภิปรายหาเสียงของผู้สมัคร เพื่อรักษาความสงบและเฝ้าระวังความคุ้มครองแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กำลังหาเสียงและประชาชนที่ชุมนุมทางการเมืองหาเสียง ตลอดระยะเวลาจนถึงวันเลือกตั้ง

๒. การปฏิบัติงานในวันเลือกตั้ง

กำหนดการดำเนินงานออกเป็น ๒ กรณี คือ

๒.๑ กรณีท้องที่ที่มีเหตุการณ์ปกติ ให้แบ่งชั้นตอนการดำเนินงานออกเป็นระยะ คือ การรักษาความปลอดภัยระหว่างการเดินทางไปยังที่เลือกตั้ง โดยให้เจ้าหน้าที่อารักขาไปพร้อมกับเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการเลือกตั้ง รักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาการลงคะแนนเสียง รักษาความสงบในระหว่างเวลาการนับคะแนน การรักษาความปลอดภัยระหว่างเดินทางกลับ

๒.๒ กรณีท้องที่ที่มีเหตุการณ์ไม่ปกติ ได้แก่ท้องที่อยู่ในเขตความสงบของผู้ก่อการร้ายและท้องที่ที่อนุญาตให้เคลื่อนไหวของโจรผู้ร้ายรุนแรง วิธีการดำเนินงานให้เป็นไปเช่นเดียวกับกรณีท้องที่ที่มีเหตุการณ์ปกติ แต่ให้จัดตั้งหน่วยรักษาความสงบ (สาขา) เป็นพิเศษเพิ่มขึ้น โดยแยกจากหน่วยอำเภอออกไปในท้องที่ต่าง ๆ ให้สามารถรักษาความสงบเรียบร้อย และสิ่งของที่เลือกตั้งได้อย่างทั่วถึงทุก ๆ แห่ง หลักเกณฑ์การจัดตั้งหน่วยรักษาความสงบ (สาขา) ให้พิจารณาจากเส้นทางคมนาคมที่ติดต่อกันโดยสะดวกระหว่างที่เลือกตั้งหลาย ๆ ที่เลือกตั้ง คือ ๑. ฐานะความจำเป็นและเหมาะสมของแต่ละท้องที่

ฝ่ายสื่อสารการเลือกตั้ง

ฝ่ายสื่อสารการเลือกตั้งมีหน้าที่การปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวกับการสื่อสารติดต่อรายงานต่าง ๆ ณ ที่เลือกตั้งกับอำเภอ อำเภอกับจังหวัด แบ่งออกเป็น

๑. การเตรียมการก่อนวันเลือกตั้ง

สำรวจอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการสื่อสารระหว่างที่เลือกตั้งกับศูนย์อำนาจการเลือกตั้งอำเภอ ตลอดจนสมรรถภาพในการใช้เพียงพอแก่ความต้องการของแต่ละที่เลือกตั้งหรือไม่ ตลอดจนการติดต่อประสานงานกับอุปกรณ์เครื่องใช้ในการสื่อสารจากหน่วยงานอื่น และสำรวจเครื่องมือ

เครื่องใช้ในการสื่อสารระหว่างศูนย์อำนาจการเลือกตั้งอำเภอ กับศูนย์อำนาจการเลือกตั้งจังหวัด

๒. การปฏิบัติงานในวันเลือกตั้ง

รายงานให้ทราบวาทะกรรมการเลือกตั้งเดินทางไปถึงที่เลือกตั้งว่า เรียบร้อยหรือไม่ ประการใด รายงานเมื่อเกิดเหตุการณ์หรือคาดว่าจะเกิดเหตุการณ์ไม่สงบขึ้นในที่เลือกตั้ง รายงานผล การนับคะแนน

การตรวจตราความหน่วยเลือกตั้ง

หลังจากที่โตประชุมกำเนิน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ยุ้ดำเนินการเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่ยุ้รักษา ความสงบ ให้ทราบถึงระเบียบวิธีการเลือกตั้งแล้ว ทางอำเภอได้ตรวจตราความถูกต้องของคามหน่วยเลือก ตั้งต่าง ๆ ทั้งก่อนวันเลือกตั้งและหลังวันเลือกตั้ง พร้อมทั้งออกประชาสัมพันธ์คามหมู่บ้านไปควย การ ตรวจตราคามหน่วยเลือกตั้งส่วนใหญ่เป็นไปควยความเรียบร้อย ทั้งนี้เนื่องจากทางอำเภอโตประชุมชี้แจง เจ้าหน้าที่ยุ้ประจำหน่วยเลือกตั้งตลอดจนจัดเตรียมทีมบัตรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลือกตั้ง เพื่อมอบให้เจ้า หน้าที่ยุ้ประจำหน่วยเลือกตั้ง ตลอดจนจัดเตรียมทีมบัตรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลือกตั้ง เพื่อมอบให้เจ้าหน้าที่ยุ้ รับไปดำเนินการคามหน่วยเลือกตั้งแต่ละหน่วย สำหรับในส่วนที่ไม่ถูกต้องคามระเบียบทางอำเภอได้สั่ง ให้ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง (๑)

การรวบรวมและรายงานผลการเลือกตั้งไปจังหวัด

การรวบรวมคะแนนผลการเลือกตั้งนั้น ทางอำเภอได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รวบรวมคะแนน โดยให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวประจำอยู่ ณ ศูนย์อำนาจการเลือกตั้ง ภายหลังจากที่เจ้าหน้าที่ประจำหน่วย เลือกตั้ง ได้เสร็จสิ้นการนับคะแนนก็รายงานผลการเลือกตั้งแต่ละหน่วยมายังศูนย์อำนาจการเลือกตั้งโดย ทางวิทยุสื่อสาร หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้งจึงนำรายงานแสดงผลการนับคะแนน (ผ.ท. พร้อมกับอุปกรณ์ต่าง ๆ ดังอำเภอซึ่งมีเจ้าหน้าที่คอยตรวจรับอยู่แล้ว หลังจากทีทางอำเภอได้ทราบผล

(๑) อำเภอได้สั่งให้หน่วยเลือกตั้งบางหน่วยดำเนินการแก้ไขโดยจัดหาเลือกตั้งให้ห่างกัน

หน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ ก็ดำเนินการรวบรวมคะแนนเพื่อรายงานไปจังหวัด พร้อมกับกรอกคะแนนลงใน
กระดานประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบผลการเลือกตั้ง แต่ละหน่วยในอำเภอบึงนครบุรี

โดยสรุปแล้ว การเตรียมการเลือกตั้ง มีจุดมุ่งหมายให้งานเลือกตั้ง เป็นไปด้วยความ
บริสุทธิ์ยุติธรรม และให้ประชาชนได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากที่สุด ตลอดจนเป็นการกระตุ้น
ให้ประชาชนเกิดความตื่นตัว สำนึกในสิทธิและหน้าที่ของตน ดังนั้น ทางกระทรวงมหาดไทยจึงได้กำหนด
แผนเตรียมการเลือกตั้งให้จังหวัดและอำเภอปฏิบัติ แผนเตรียมการเลือกตั้งดังกล่าวเป็นการกำหนด
หลักเกณฑ์และขั้นตอนในการดำเนินงานเลือกตั้ง เริ่มตั้งแต่การสำรวจบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การประชุม
ชี้แจงราษฎรและเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการเลือกตั้งให้ทราบเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และเข้าใจขั้นตอนของ
การดำเนินงาน โดยตั้งเป้าหมายให้ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งร้อยละ ๒๐ และให้มีบัตรเลือกตั้งเสียไม่เกิน
ร้อยละ ๕ อย่างไรก็ตามการเตรียมการเลือกตั้งนี้ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามแผน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดทำ
แผนของอาศัยระยะเวลาและกำลังคนมากพอสมควร การเลือกตั้งครั้งนี้ปรากฏว่าดำเนินไปอย่างกระชั้น
ชิด ทำให้การดำเนินการเลือกตั้งไม่สามารถปฏิบัติได้ตามแผนทุกประการ กล่าวคือ การสำรวจบัญชี
ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่สามารถจัดทำได้อย่างสมบูรณ์ เพราะมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนเพียงไม่กี่คน การ
จัดพิมพ์รายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและการเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งจึงไม่ค่อยเรียบร้อยเนื่องจากประการ
ย้ายถิ่นฐานบ่อย การประชาสัมพันธ์ไม่สามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่
ประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นข้าราชการทางกึ่งงานประจำอยู่บนที่ว่าการอำเภออยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ในช่วงใกล้ระยะเวลาเลือกตั้ง เป็นช่วงใกล้สอบของนักเรียนและการตรวจคัดเลือกทหาร เจ้าหน้าที่
บางคนจึงไม่สามารถออกไปประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งได้ การประชาสัมพันธ์จึงกระทำโดยการนัด
ชาวบ้านมาประชุมแล้วชี้แจงให้ประชาชนทราบ เนื่องจากอำเภอบึงนครบุรีมีหมู่บ้านถึง ๑๒๘ หมู่บ้าน
การประชาสัมพันธ์จึงทำได้ไม่ทั่วถึงและเป็นเพียงการเชิญชวนให้ไปเลือกตั้งมากกว่าจะเป็นการ
อธิบายให้ประชาชนทราบถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง นอกจากนี้เครื่องมือเครื่องใช้ในการ
ประชาสัมพันธ์ยังขาดแคลนโดยเฉพาะรถของอำเภอที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ของอำเภอมีเพียง ๑ คัน
เท่านั้น การประชาสัมพันธ์จึงทำได้เพียงเชิญชวนให้ไปเลือกตั้งวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๒๐ เท่านั้น นอก
จากการดำเนินงานการเลือกตั้งปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการเลือกตั้งส่วนใหญ่ยังขาดความรู้เกี่ยวกับ
การดำเนินงาน เพราะเขารับการอบรมการดำเนินงานเลือกตั้งเพียงวันเดียว ในกรณีที่เกิดปัญหา

จึงไม่สามารถคัดค้านปัญหาได้ การจัดทำแผนการเลือกตั้งจึงเป็นการเขียนตัวหนังสือลงในกระดาษมาก
กว่าที่จะนำไปปฏิบัติจริง ซึ่งจะพบได้จากแผนการเลือกตั้งว่า เจาหน้าที่คนหนึ่ง ๆ ได้รับความสั่งให้
ปฏิบัติงานหลายหน้าที่ เนื่องจากมีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่น้อย เจ้าหน้าที่ยอมไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่
รับมอบอย่างสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพได้ ดังนั้น การจัดทำแผนการเลือกตั้งจึงไม่เอื้ออำนวยต่อการ
เลือกตั้งเท่าที่ควร